

Konjunkturbarometer

Høst 1999

Arenabilag

Med analysen "Bedriftsbarometer" ønsker Sparebanken Nord-Norge å bidra til økt og verdifull kunnskap om den økonomiske utviklingen til aksjeselskap i Nord-Norge, og landet som helhet.

SpareBank 1 Nord-Norge

Utviklingen i Nord-Norge	
et felles ansvar	3
Sammendrag	3
Utviklingen i norsk økonomi	4
Utviklingen i Nord-Norge	8
Primærnæringene	8
Industrien	9
Bygge- og anleggsvirksomheten.....	11
Kraftforsyning	12
Offentlig forvaltning	13
Privat tjenesteyting.....	14
Befolkningsutvikling og	
arbeidsmarked	16
Fylkesvis sammenfatning	20

Eventuelle henvendelser vedr.
konjunkturbarometeret bes rettet til:

SpareBank 1 Nord-Norge
Storgt. 65
9298 Tromsø
Telefon 77 62 20 00
Telefax 77 62 22 91

Produksjon:
Fagtrykk Idé AS, Tromsø

I tråd med utviklingen som ble beskrevet i konjunkturbarometeret våren 1999, er aktiviteten i landsdelen i ferd med å avdempes. Dette er en utvikling som er i samsvar med landet forøvrig. Målt i sysselsetting er utviklingen bedre i Nord-Norge enn i landet forøvrig. Dette skyldes offentlig sektors relativt store posisjon i Nord-Norge.

Den konjunkturavmatningen som skjer på landsbasis har redusert flyttestrømmen ut av landsdelen. Prognosen tilsier en balanse i flyttestrømmen i 2000 og 2001. Det vil likevel være en betydelig reduksjon av personer i yrkesaktiv alder. Dette vil bidra til å opprettholde høy sysselsetting.

Den største usikkerheten for de neste 2-4 år er effekten, både direkte og indirekte, av historisk lave hvitfiskkvoter. Arenabilaget gir en beskrivelse av den økonomiske stillingen for nordnorsk næringsliv. Denne viser at næringen

vil være i stand til å tåle noen år med svak inntjening. Usikkerheten er imidlertid mest knyttet til indirekte effekter som konsekvens av permitteringer mv.

Trolig vil vi se enkeltbedrifter og enkeltsamfunn som rammes hardt. Erfaringene tilsier at perioder med ressursvikt vil fremtvinge strukturendringer. I disse endringene er det avgjørende for landsdelen at de nordnorske bedriftene ser muligheter og deltar aktivt. I motsatt fall er faren for ytterligere filialisering tilstede.

Tromsø, 20. november 1999

Hans Olav Karde (sign.)
Adm.dirktør

SAMMENDRAG

UTARBEIDET AV STATISTISK SENTRALBYRÅ

Det er klare tegn til at konjunkturoppgangen i norsk økonomi er over, og dette er også i ferd med å gi seg utslag i Nord-Norge. Nedgangen i investeringene i fastlandsøkonomien vil bidra til å redusere aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten i alle fylkene i landsdelen. Økningen i rentenivået gjennom 1998 har bidratt til å dempe veksten i privat konsum, og dermed aktiviteten i privat tjenesteyting. Lavere vekst hos Norges viktigste handelspartnere og redusert kostnadsmessig konkurranseevne har dessuten gitt svakere impulser til tradisjonell norsk vareeksport, og sammen med investeringsnedgangen gir dette negative implikasjoner for produksjon og sysselsetting i deler av industrien. En svak utvikling i fiske og næringsmiddelindustrien har også lagt en demper på aktiviteten i landsdelen. I tillegg har finanspolitikken blitt strammet noe til og har bidratt til redusert vekst i offentlig sektor i innværende år.

Konjunkturuomslaget er i ferd med å gi seg utslag i arbeidsmarkedet, og veksten i sysselsettingen er klart avtagende i landsdelen.

Ettersom næringsstrukturen bidrar til at konjunkturtilbakeslaget gir sterkere utslag i Sør-Norge, ventes sysselsettingen i Nord-Norge å øke noe sterkere enn for landsgjennomsnittet både i år og til neste år. Dette er trolig en medvirkende årsak til at den sterke netto utflyttingen fra landsdelen de siste årene nå ser ut til å ha stoppet opp. Etter en klar nedgang gjennom flere år kan folketallet i landsdelen øke igjen de nærmeste årene. Veksten i arbeidsstyrken ventes likevel å avta på grunn av svakere vekst i yrkesdeltakingen. Dette kan tilsi at arbeidsledigheten fortsatt går svakt tilbake, mens den øker noe i resten av landet.

Med stabilisering av investeringene til neste år, positive effekter på husholdningenes konsum av rentenedgangen gjennom 1999, litt sterkere eksportvekst og fortsatt moderat vekst i offentlig konsum og sysselsetting, kan den økonomiske veksten i Nord-Norge tilta som i resten av landet. Utsikter til økt produktivitet tilsier imidlertid bare en beskjeden vekst i sysselsettingen.

HOVEDTREKK

Nye nasjonalregnskapstall frem til og med 2. kvartal i år underbygger bildet av at konjunkturoppgangen i fastlandsøkonomien er over. Etter en vekst på 3,5 prosent per år gjennom fem-seks år, har BNP for Fastlands-Norge endret seg lite gjennom de siste fire kvartalene. Sysselsettingen ser ut til å ha stabilisert seg, og nedgangen i ledigheten har stanset opp. Konsumprisene har så langt i år økt i om lag samme tempo som gjennom 1998, mens lønnsveksten ser ut til å bli noe lavere enn i fjor. Markert fall i importen og sterk oppgang i oljeprisene har bidratt til at driftsbalansen igjen viser overskudd, og norske kroner har styrket seg betydelig overfor euroen.

Norsk økonomi 1999

Det er flere forhold som nå bidrar til en svakere utvikling i norsk økonomi: Investeringene er på vei ned etter sterk vekst gjennom flere år. Lavere vekst hos Norges viktigste handelspartnere og redusert kostnadmessig konkurranseevne gir svakere impulser til tradisjonell eksport. Finanspolitikken er blitt forsiktig strammet til i inneværende år. Pengepolitikken ble lagt om i kontraktiv retning i 1998 ved oppjusteringen av rentenivået. Dette er imidlertid i ferd med å bli reversert gjennom nedgangen i rentenivået i 1999.

Rentenedgangen kan bidra til at husholdningenes etterspørsel tar seg noe opp til neste år, samtidig som nedgangen i fastlandsinvesteringene kan stanse opp. På den annen side ligger det an til en betydelig sterkere nedgang i petroleumsinvesteringene i 2000 enn i 1999. Samlet sett trekker utviklingen i etterspørselen i retning av tilnærmet nullvekst i Fastlands-Norges BNP inneværende år, og forholdsvis moderat økning neste år. Med utflating av petroleumsinvesteringene, stabilisering av rentenivået og litt sterkere eksportvekst ligger det imidlertid an til at veksten i Fastlands-Norges BNP igjen kan nærme seg et normalt nivå i 2001.

Vekst 2001

De mange investeringsprosjektene som er gjennomført de siste årene vil trolig bidra til en sterkere produktivtetsvekst i norsk økonomi i de neste to årene enn det vi opplevde gjennom de foregående tre. Sysselsettingen vil dermed bare øke beskjedent. Med en viss demografisk betinget vekst i arbeidstyrken ligger det derfor an til en moderat økning i ledigheten. Mindre press i arbeidsmarkedet kan bidra til en noe svakere lønnsvekst de neste to årene enn gjennom de foregående tre. Redusert lønnsvekst og relativt stabile importpriser trekker i retning av en konsumprisvekst ned mot nivået i euro-området i løpet av de neste par årene.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1998-2001. Regnskap og prognoser

Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	Regnskap 1998	1999	Fremskrivning 2000	2001
Realøkonomi				
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,1	1,8	2,4	2,6
Konsum i offentlig forvaltning	3,7	1,3	1,4	1,4
Bruttoinvesteringer i fast kapital	8,1	-8,2	-8,8	1,0
– oljevirkosomhet	25,7	-7,2	-29,0	-1,4
– Fastlands-Norge	2,4	-8,1	-1,5	1,6
– bedrifter	2,8	-10,1	-4,8	1,2
– bolig	-0,6	-5,5	12,1	2,7
– offentlig forvaltning	3,4	-4,1	-2,3	2,0
Eksport	0,5	0,8	9,1	5,0
– tradisjonelle varer	3,4	1,3	3,2	4,3
Import	9,1	-3,0	-1,1	4,0
– tradisjonelle varer	9,6	-2,1	-0,3	5,0
Bruttonasjonalprodukt	2,1	0,5	3,6	2,5
– Fastlands-Norge	3,3	0,3	1,0	1,9
Arbeidsmarked				
Sysselsatte personer	2,3	0,4	0,2	0,2
Arbeidsledighetsrate (nivå 1)	3,2	3,2	3,5	3,6
Priser og lønninger				
Lønn per normalårsverk	6,5	5,0	3,5	3,2
Konsumprisindeksen	2,3	2,3	2,0	1,9
Realpris, bolig	6,6	6,4	5,0	4,3
Utenriksøkonomi				
Driftsbalansen, mrd. kroner	-16,3	22,2	82,0	116,2
Driftsbalansen i prosent av BNP	-1,5	2,0	7,3	10,1
MEMO				
Husholdningenes sparingrate (nivå 2)	6,6	7,7	7,3	6,7
Pengemarkedsrente (nivå)	5,6	6,1	5,0	4,8
Gjennomsnittlig lånerente (nivå 3)	7,2	8,4	7,3	7,1

1) Antall arbeidsledige i prosent av arbeidstyrken i hht. SSBs arbeidskraftundersøkelse AKU.

2) Husholdningenes sparing i prosent av disponibel inntekt.

3) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

UTFLATING I TRADISJONELL VAREEKSPORT I 1999

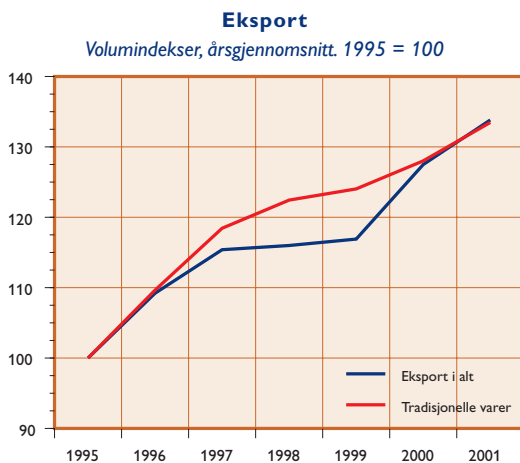
Målt i faste priser og justert for normale sesongvariasjoner har eksporten av tradisjonelle varer endret seg lite etter første halvår i fjor. Verdittall fra handelsstatistikken antyder imidlertid at det i denne perioden har vært en vridning i eksporten bort fra Storbritannia og euro-området og over mot USA, Sverige og Japan. Med unntak for Japan kan denne utviklingen langt på vei forklares med det geografiske vekstmønsteret.

Den relativt sterke lønnsveksten gjennom 1997 og 1998 bidro isolert sett til en forverring av den kostnadmessige konkurranseevnen. Denne utviklingen ble imidlertid mer enn oppveid av en svekket norsk krone i disse årene. En styrking av kronen så langt i inneværende år trekker imidlertid i motsatt retning, og målt i felles valuta ser det nå ut til at timelønnskostnadene i industrien de siste fem årene har vokst mellom 1/2 og 1 prosent raskere per år i Norge enn hos våre viktigste handelspartnere. Denne utviklingen kan ha bidratt til tap av markedsandeler for den tradisjonelle vareeksporten i fjor, og dette ser ut til å fortsette i inneværende år.

Vekst tradisjonell vareeksport 1999

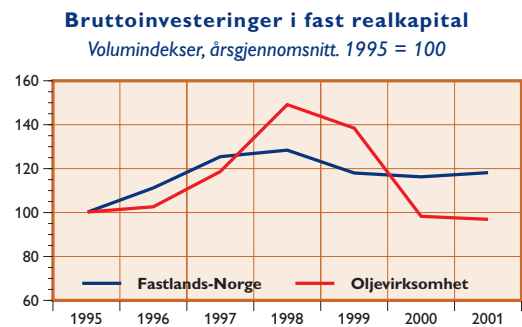

Anslagene for BNP-veksten hos Norges viktigste handelspartnere for inneværende og neste år er justert noe opp gjennom de siste månedene. Det ligger likevel ikke an til noe kraftig oppsving i de norske eksportmarkedene. For norske eksportører utgjør imidlertid utsiktene i svensk økonomi et lyspunkt. Også utviklingen i USA og Frankrike er med på å trekke markedsveksten noe opp. Varesammensetningen i eksporten til disse landene tilsier at eksportører av metaller, metallvarer, maskiner og fisk står overfor en noe gunstigere markedsutvikling enn gjennomsnittet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

gjorde de om lag 8 prosent av BNP i Fastlands-Norge. Det har vært klart en god stund at det ville komme et kraftig fall i petroleumsinvesteringene etter 1998. Gjennom inneværende år er imidlertid anslagene for 1999 blitt justert oppover slik at nedgangen bare ventes å bli om lag 7 prosent. Parallelt med dette er imidlertid anslagene for neste år blitt justert ned, og nedgangen kan bli på hele 29 prosent. Det ventes imidlertid en vridning i sammensetningen av disse investeringene, slik at den negative etterspørsimpulsen mot norsk økonomi kan bli en del mindre enn dette.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Investeringer
Fastlands-Norge

■ KLAR NEDGANG I INVESTERINGENE

Etter å ha gitt sterke vekstimpulser til norsk økonomi de siste årene er det i særlig grad en negativ utvikling i investeringene som har bidratt til svekket etterspørsel fra Fastlands-Norge gjennom de siste kvartalene. En rekke store offentlige finansierte utbyggingsoppgaver innen samferdsel, undervisning og helse er blitt fullført gjennom det siste året. Samtidig viser også investeringene i industrien, i andre vareproduserende næringer og i privat tjenesteyting utenom samferdsel nedgang. Fallet i industriinvesteringene er spesielt kraftig. Dette har sammenheng med en svakere utvikling i produksjon og lønnsomhet i sektoren, samtidig som investeringsnivået gjennom de siste årene har vært svært høyt. SSBs investeringsundersøkelse for 3. kvartal antyder at den negative tendensen vil fortsette. Boliginvesteringene viser også en betydelig nedgang inneværende år, til tross for at utviklingen i boligprisene tyder på økt etterspørsel. Det kan dermed ligge til rette for at boliginvesteringene vil ta seg opp igjen i de neste to årene.

Petroleumsinvesteringer

Utviklingen i petroleumsinvesteringene har i mange år bidratt til konjunkturbevegelsene i norsk økonomi, og de har vært vanskelig å forutsi. Nivået på investeringene har vært svært høyt de de siste årene, og i 1998 ut-

■ KONTRAKTIV ØKONOMISK POLITIKK I 1999

Ifølge Finansdepartementets budsjettindikator innebærer det finanspolitiske opplegget for 1999 en forsiktig tilstramming. I tråd med dette har det bare vært en svak utvikling i samlet etterspørsel fra offentlig forvaltning i inneværende år. Også pengepolitikken ble lagt om i kontraktiv retning i 2. og 3. kvartal i fjor da Norges Bank som et svar på det tiltakende depresieringspresset mot norske kroner doblet sine rentesatser overfor bankene. Dette førte til at utlånsrenten i private finansinstitusjoner kom opp i vel 9,5 prosent ved utgangen av 1998, en økning på 3,5 prosentpoeng sammenlignet med året før.

Så langt i år har Norges Bank senket sine signalrenter overfor bankene med i alt 2,5 prosentpoeng. Pengemarkedsrenten har falt tilsvarende, og rentesatsene i private finansinstitusjoner ligger nå rundt 2 prosentpoeng under nivået ved siste årsskifte. På samme måte som fallet i oljeprisen fra 4. kvartal 1997 til utgangen av 1998 bidro til svekkelsen av kronen, er det grunn til å tro at oppgangen i oljeprisen er en viktig faktor bak appresieringen inneværende år. Sammen med utsikter til en svak nedgang i inflasjonen kan fortsatt styrking av norske kroner tilsa en ytterligere rentenedgang. I SSBs fremskrivninger er det derfor lagt til grunn en reduksjon i dagslåns- og foliorenten på 0,5 prosentpoeng i overgangen fra 1. til 2. kvartal neste år. Pengemarkeds-

Vekst offentlig
konsum 1999

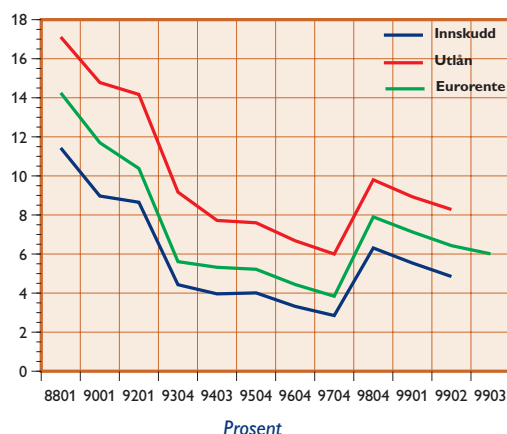
Rentenivå 1999

renten antas å følge den samme utviklingen. Rentenivået i Norge vil med dette fortsatt ligge en del over euro-området. Med betydelige overskudd i utenriksøkonomien kan en slik renteforskjell gi opphav til en ny runde med styrking av norske kroner, selv om lønnsveksten i Norge kan bli noe høyere enn i utlandet. Stor usikkerhet om utviklingen i kronekursen medvirker til at det også er en betydelig usikkerhet om renteutviklingen de nærmeste årene.

Gjennomsnittlige innskudds- og utlånsrenter i private banker og 3 måneders norsk eurorente

Kilde: Statistisk sentralbyrå

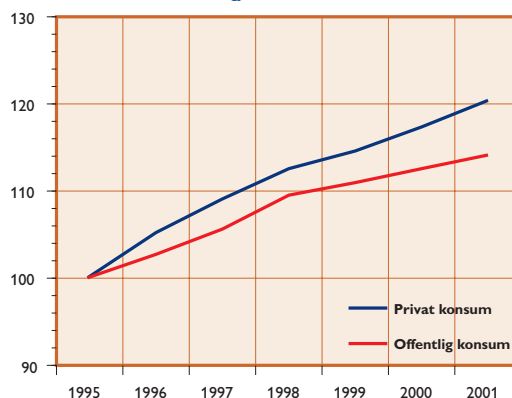
I det nylig fremlagte Nasjonalbudsjettet er det lagt opp til at finanspolitikken for 2000 og 2001 blir tilnærmet konjunkturnøytral. Budsjettforslaget innebærer en moderat økning i skatter og avgifter og en reell vekst i offentlige utgifter på om lag 2 1/5 prosent, som er på linje med trendveksten i Fastlands-Norges BNP. Med en forventet beskjeden utvikling i BNP for Fastlands-Norge innebærer dette likevel at offentlige utgifter bidrar positivt til BNP-veksten. Det er grunn til å regne med at veksten i overføringene til husholdningene øker litt raskere enn utgiftene til konsumformål, i hovedsak som følge av økende forpliktelse i Folketrygden.

KLART SVAKERE KONSUMVEKST I HUSHOLDNINGENE I 1999

Husholdningenes forbruk endret seg lite fra 1. til 2. kvartal i år, etter relativt sterk vekst kvartalet før. Varekonsumet ser imidlertid ut til å ha nådd en foreløpig topp i 3. kvartal i fjor. Det er nærliggende å se utfelingen i varekonsumet gjennom de siste kvartalene i sammenheng med renteoppgangen på slutten av fjoråret. Utfletning i sysselsettingen og lavere lønnsvekst i år enn i fjor trekker i samme retning.

Konsum

Volumindekser, årsgjennomsnitt. 1995 = 100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Konsumvekst husholdninger 1999

Rentenedgangen gjennom 1999 bidrar til å trekke opp inntektsveksten for husholdningene til neste år. Svakere vekst i reallønn og sysselsetting, som er av større betydning for inntektene, bidrar imidlertid til lavere inntektsvekst både i år og særlig de to neste årene sammenlignet med de foregående fire. Fra 1997 til 1998 økte husholdningenes sparerate med rundt 1,5 prosentpoeng. Det er grunn til å tro at spareraten kan gå ytterligere noe opp i innværende år. I de neste to årene kan renteutviklingen bidra til at spareraten faller igjen ned mot gjennomsnittet for perioden 1992-98. Med et slikt forløp vil veksten i forbruket for årene 1999-2001 sett under ett bli om lag på linje med veksten i inntektene, noe svakere innværende år og noe sterkere de to neste. Husholdningenes nettofordringer vil fortsette å øke raskere enn deres inntekter. Som gruppe betraktet har dermed husholdningene en betydelig finansiell handlefrihet. Dette kan tilsa en viss usikkerhet oppover i konsumanslaget.

SVAK VEKST I FASTLANDS-ØKONOMIEN I ÅR OG NESTE ÅR

Med en svak utvikling i samlet etterspørsel ventes det relativt små endringer i BNP for Fastlands-Norge gjennom resten av innværende år, og veksten på årsbasis vil trolig bli på i underkant av 1/2 prosent. Neste år vil utviklingen i eksporten av tradisjonelle varer og i husholdningenes etterspørsel isolert sett trekke i retning av oppgang i aktivitetsnivået. Samtidig ligger det an til at de negative etterspørselsimpulsene fra investeringene i fastlandsøkonomien vil avta. Utviklingen i investeringene i petroleumssektoren vil imidlertid trekke i motsatt retning, og veksten i BNP for Fastlands-Norge vil holde seg lav. Gitt dette etterspørselsbildet ligger det an til at aktiviteten i industrien og bygge- og anleggsvirksomheten vil rammes hardere enn gjennomsnittet,

BNP Fastlands-Norge

mens produksjonsveksten i tjenesteytende næringer holder seg bedre oppe. Med tilnærmet stabilisering av petroleumsinvesteringene i 2001 kan veksten i fastlandsøkonomien igjen nærme seg et historisk gjennomsnittsnivå. Kraftig oppgang i petroleumsutvinningen vil bidra til at BNP til neste år øker betydelig raskere enn aktivitetsnivået i fastlandsøkonomien, mens en i 2001 vil få en mer parallell utvikling.

■ MODERAT ØKNING I ARBEIDSLEDIGHETEN FREMOVER

Den sterke veksten i sysselsettingen som startet i 1993, avtok markert gjennom fjoråret. Fra 3. kvartal i fjor og frem til og med 2. kvartal i år har sysselsettingen vært relativt stabil. Tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet tyder på en sesongjustert nedgang i sysselsettingen i industrien gjennom de fire siste kvartalene. Beskjeftigelsen i private tjenesteytende næringer og i offentlig forvaltningsvirksomhet ser derimot ut til å øke, men i et klart svakere tempo enn gjennom fjoråret.

Sysselsetting

Veksten i arbeidsstyrken har også vist en klart avtakende tendens gjennom det siste året, og ifølge Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) har tallet på arbeidsledige ligget nokså stabilt. Summen av registrerte ledige ved arbeidskontorene og personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak har heller ikke endret seg særlig i denne perioden. Tallet på permitterte har imidlertid økt en god del gjennom det siste året. Dette styrker inntrykket av at ledighetsbunnen er nådd.

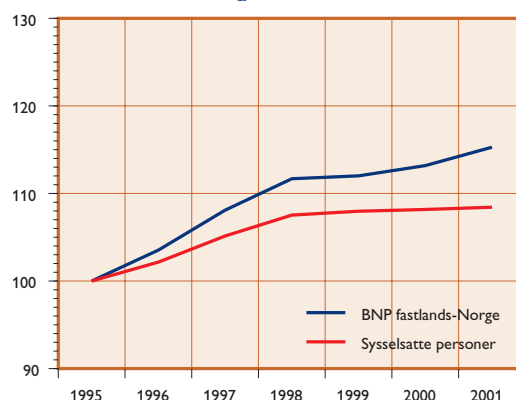
Arbeidsledighet

Selv om det er grunn til å regne med litt sterkere vekst i fastlandsøkonomien de neste årene enn i inneværende år, kan produktivetsveksten også ta seg opp. Utslagene i sysselsettingen kan dermed bli relativt små. Sysselsettingen i industrien ventes å falle gjennom hele fremskrivingsperioden. Det gjelder spesielt den delen som har omfattende leveranser til petroleumsvirksomheten. I offentlig forvaltning og enkelte private tjenesteytende næringer vil det derimot fortsatt bli vekst. Med svak utvikling i sysselsettingen ligger det an til at arbeidstilbudet kan vokse om lag på linje med det rene demografiske forhold skulle tilsi. Dette gir en relativt beskjeden oppgang i arbeidstilbudet fremover, og ledigheten vil i så fall bare gå moderat opp fra dagens nivå.

Bruttoprodukt og sysselsetting

Volumindekser, årsgjennomsnitt. 1995 = 100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ AVTAKENDE PRIS OG LØNNSVEKST

Tendenser til press i deler av arbeidsmarkedet bidro til relativt sterk lønnsvekst gjennom 1997 og 1998. Det avtakende presset i arbeidsmarkedet er allerede i ferd med å medvirke til en klar demping av lønnsveksten. Selv om lønnsoverhengene inn i 1999 ifølge det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene i gjennomsnitt lå på rundt 3 1/4 prosent, har vårens moderate inntektsoppgjør bidratt til at lønnsveksten for i år ikke anslås til mer enn 5 prosent. Sammen med enigheten i Arntsen-utvalget indikerer dette at lønnsveksten gjennom 2000 også blir forholdsvis moderat. I SSBs beregninger er lønnen per normalårsverk anslått til å øke med 3,5 prosent i 2000 og med 3,2 prosent i 2001.

Lønnsvekst

På grunn av moderat prisstigning vil reallønnsveksten i år bli forholdsvis høy, om enn noe lavere enn i fjor. Til tross for utsiktene til den videre nedgang i den nominelle lønnsveksten i 2000 og 2001, er det ventet at lav prisvekst vil bidra til at reallønnsveksten holder seg rundt 1,5 prosent. Dette er på høyde med første halvdel av 1990-tallet.

Konsumprisvekst

I første halvår i år lå konsumprisindeksen 2,4 prosent høyere enn i samme tidsrom året før. Som en følge av blant annet et kraftig augustsalg på klær samt billigere matvarer kom prisstigningstakten ned i 1,9 prosent i august i år. Økte elektrisitetspriser bidro imidlertid til at veksttakten i konsumprisindeksen kom opp i 2,1 prosent i september. Den gjennomsnittlige prisveksten for 1999 er anslått til 2,3 prosent. I 2000 og 2001 ventes en fortsatt lav, men svakt stigende importprisvekst på konsumrelaterte varer. Bedring i produktivetsveksten og lavere lønnsvekst kan imidlertid bidra til at prisstigningen reduseres noe i årene som kommer.

PRIMÆRNÆRINGENE

Nedgang i fisket har bidratt til å trekke ned bruttoproduktet for primærnæringene i de tre nordnorske fylkene i 1999. En fortsatt svak utvikling i næringene i de kommende årene bidrar på samme måten, og sysselsettingen kan på ny gå ned etter anslag om midlertidig vekst i 1999.

SVAKERE VEKST I BRUTTO-PRODUKTET I NORD-NORGE ENN PÅ LANDSBASIS

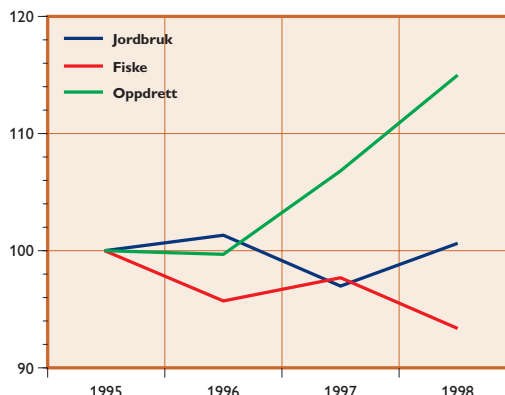
Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) var nivået på bruttoproduktet i primærnæringene, målt i faste 1996-priser, om lag uendret på landsbasis fra første halvår i fjor til første halvår i år. Brutttoproduktet innen jordbruket økte med 9,6 prosent i samme periode. Ifølge foreløpige tall økte kjøttproduksjonen med 5 prosent (målt i tonn) fra første halvår i fjor til første halvår i år. Foreløpige tall viser at det i første halvår i 1999 ble fisket 1,4 millioner tonn fisk, en nedgang på 12 prosent i forhold til samme tid i fjor. Videre har salget av norsk oppdrettslaks og regnbueørret økt ifølge foreløpige tall for 1998. Førstehåndsverdien av solgt laks og solgt regnbueørret økte med henholdsvis 11 prosent og 50 prosent i 1998 sammenlignet med året før. Nordland fylke produserte nær 17 prosent av landets totale mengde oppdrettsfisk, målt i tonn, i 1998, og det var kun Hordaland fylke som hadde en større produksjon.

Brutttoproduktet i primærnæringene sett under ett er anslått til å bli om lag uendret på landsbasis i 1999. Som følge av en anslått nedgang i bruttoproduktet innen fiske og fangst på 3,7 prosent i inneværende år vil bruttoproduktet for primærnæringene samlet gå ned i de tre nordnorske fylkene. Det forventes en vekst i bruttoproduktet innen fiskeoppdrett. For primærnæringene sett under ett er det anslått en vekst i bruttoproduktet på 1,1 prosent på landsbasis i 2000 og 2001. Veksten i 2000 og 2001 har sammenheng med en forventet positiv utvikling innen skogbruket og oppdrettsnæringen. Det er bare anslått en svak vekst i bruttoproduktet innen jordbruket i disse årene. Utviklingen i Nordland er forventet å bli noe svakere enn utviklingen på landsbasis. Dette har sammenheng med den anslått svake utviklingen innen fiske og fangst, mens en forventet positiv utvikling innen jordbruk og oppdrett spesielt, bidrar positivt. Næringen fiske og fangst har stor betydning for primærnæringene i Troms og Finnmark og den negative utviklingen innen næringen bidrar til en svakere utvikling i bruttoproduktet i de to nordligste fylkene enn for landsgjennomsnittet.

Brutttoprodukt fiske 1999

Brutttoprodukt i primærnæringene.
Volumindekser. Årsgjennomsnitt. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

VEKST I SYSSELSETTINGEN I NORD-NORGE I 1999

Sysselsettingen i primærnæringene som helhet er anslått å holde seg om lag uendret eller gå svakt ned i 1999 og 2000, for deretter å reduseres med vel 2 prosent i 2001. Det er innen jordbruk og skogbruk at sysselsettingen ventes å bli noe redusert i år og kommende år. Innen fiske og fangst har det vært en økning i 1999. Sysselsettingen innen oppdrettsnæringen er anslått å holde seg om lag uendret, mens det forventes en beskjeden vekst innen denne næringen i kommende år. På grunn av nærings-sammensetningen i de tre nordnorske fylkene kan sysselsettingen i primærnæringene i disse fylkene å utvikle seg i mer positivt enn utviklingen i landet for øvrig. Dette har spesielt sammenheng med den forventede sysselsettingsveksten innen fiske og fangst.

Endring i bruttoprodukt og sysselsetting i Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Primærnæringer.

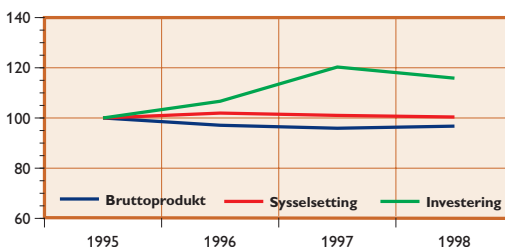
	Brutttoprodukt				Sysselsetting			
	Nordland	Troms	Finnmark	Landet	Nordland	Troms	Finnmark	Landet
1999	-0,9	-1,6	-2,2	0,3	0,9	1,3	1,7	-0,3
2000	0,8	0,6	0,5	1,1	0,0	0,1	0,1	-0,2
2001	0,9	0,6	0,5	1,1	-1,4	-1,1	-0,9	-2,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Sysselsetting primærnæringene Nord-Norge 1999

Brutttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i primærnæringene.
Volumindekser. Årsgjennomsnitt. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

INDUSTRIEN

En svak utvikling i næringsmiddelindustrien bidrar til nedgang i industriproduksjonen og sysselsettingen i Nord-Norge i år og til neste år. Dette gjør seg særlig gjeldende i Troms og Finnmark. Investeringene i de fleste industrinæringene går også klart tilbake, men nedgangen er ikke like sterk i næringsmiddelindustrien som i næringer som hovedsakelig er lokalisert i Sør-Norge

■ ANSLÅTT NEDGANG FOR BRUTTOPRODUKTET I INDUSTRIEN I NORD-NORGE

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) til og med 2. kvartal i år indikerer en svak nedgang i industriproduksjonen etter flere år med betydelig vekst og en utflating i fjor. Fra 1. til 2. kvartal i 1999 var nedgangen vel 4 prosent, målt i volum, og den samlede industriproduksjonen i første halvår av 1999 lå også lavere enn i første halvår i fjor. Aktiviteten er likevel fremdeles stor i en del bransjer. Innen nærings- og nytelsesmidler var det betydelig produksjonsnedgang. Den observerte klare sesongjusterte nedgangen innen nærings- og nytelsesmidler kan trolig delvis spores tilbake til ny og bedre informasjon om det faktiske sesongmønsteret, og nedgangen må derfor tolkes med varsomhet. Ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet har også eksporten av industriprodukter hatt en svak nedgang i første halvår i år sammenlignet med første halvår i fjor, målt i faste 1996-priser. Ifølge framskrivninger med den makroøkonomiske modellen KVARTS ligger bruttoproduktet i industrien an til å gå ned med 1 prosent i 1999.

Konjunkturbarometeret for 2. kvartal i år gir uttrykk for hvordan norske industriledere vurderer utsiktene for virksomheten inn i 3. kvartal. Dempet utvikling i produksjonen, svakere etterspørsel og økt konkurranse på norske markeder er blitt hverdagen for mange bedrifter. Industrilederne venter ingen bedring i konjunkturutsiktene på kort sikt. Det er ventet en noe svakere produksjonsutvikling som følge av svak etterspørsel rettet mot verftsindustrien. Produksjonsutviklingen i innsatsvareproduserende bransjer har vært noe bedre, mens utviklingen innen eksportrettede bransjer som kjemiske råvarer og ikke-jernholdige metaller har vært positiv. Ordretilgangen vurderes som svakere enn ventet i 2. kvartal, blant annet som følge av økt konkurranse på både hjemme- og eksportmarkedene. For 2. kvartal rapporterte 48 prosent av bedriftene at svak etterspørsel og/eller økt konkurranse på det norske markedet var dempende for produksjonen. I 3. kvartal venter om lag annenhver bedrift å stå ovenfor slike problemer. Utviklingen i eksportmarkedet virker noe bedre, men også her er veksten svak og til dels negativ for mange bransjer. Det ventes ingen vesentlige endringer i ordretilgang og reserver i 3. kvartal. Kapasitetsutnyttelsen i industrien var på vel 80 prosent i 2. kvar-

tal og var dermed bare svakt lavere enn på samme tid i fjor. Den svakere utviklingen i etterspørselen kombinert med økt konkurranse fra import har i de siste kvartalene medvirket til å dempe press-tendensene. For 2. kvartal rapporterte 6 prosent av bedriftene at de hadde problemer med kapasiteten sammenlignet med 7 prosent i 1. kvartal og 12 prosent på samme tid i fjor. Andelen som oppgir mangel på arbeidskraft som dempende faktor for produksjonen var i 2. kvartal på 5 prosent etter å ha vært forholdsvis stabil rundt 10 prosent i 1998. For enkelte bransjer er mangel på arbeidskraft fortsatt et problem. De makroøkonomiske beregningene indikerer en nedgang i bruttoproduktet i industrien på 1 prosent i 2000, mens produksjonen forventes å holde seg om lag uendret i 2001.

Opplysninger basert på omsetningsoppgaver indikerer at omsetningen i industrien i alle de tre nordnorske fylkene tok seg noe opp i 2. termin (mars - april) i år, etter en negativ utvikling gjennom siste halvår i 1998 og 1. termin i 1999. Den negative utviklingen gjorde seg spesielt gjeldende i Nordland og Finnmark, mens omsetningen i Troms var mer stabil gjennom hele 1998. Bruttoproduktet i Nordland er anslått å gå ned med 0,5 prosent i inneværende år, og det ventes en nedgang på 0,4 prosent i 2000. Dette er en svakere nedgang enn i landet for øvrig. Det er ventet en sterkere nedgang i bruttoproduktet i Troms og Finnmark enn på landsbasis i 1999. Bruttoproduktet i Troms er anslått å gå ned med 1,3 prosent i 2000, mens det i Finnmark er ventet om lag uendret produksjon neste år. Den svake utviklingen i Troms og Finnmark har trolig sammenheng med utviklingen innen produksjon av nærings- og nytelsesmidler. Den noe svakere nedgangen i bruttoproduktet i Nordland har trolig sammenheng med den svakt positive utviklingen innen produksjon av metaller i inneværende år, og en forventet positiv utvikling innen produksjon av kjemiske råvarer neste år. I år 2001 er det anslått en svak nedgang i bruttoproduktet i Troms og Finnmark, mens det forventes en svak vekst i bruttoproduktet i Nordland. Igjen er det trolig en anslått positiv utvikling innen produksjon av metaller og innen produksjon av kjemiske råvarer som trekker bruttoproduktet i Nordland i positiv retning.

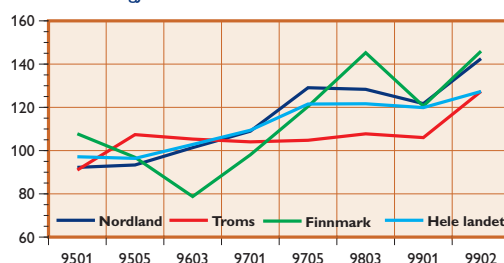
Industriproduksjon

Produksjon næringsmidler

Total omsetningsverdi basert på omsetningsoppgaver. Industri.
Sesongjusterte terminvise verditall. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

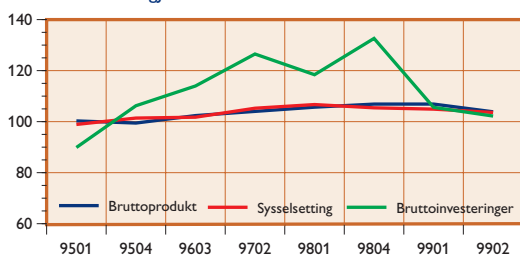
INDUSTRIEN

Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Industri (inkl. bergverk).

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest. Nord-Landet Norge	
	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet		
1999	-0,5	-1,8	-1,8	-1,0	-2,1	-2,6	-2,5	-2,3	-11,6	-21,1
2000	-0,4	-1,3	0,1	-1,0	-1,0	-1,7	-0,6	-2,0	0,2	-5,2
2001	0,3	-0,5	-0,5	-0,2	-1,4	-1,7	-1,6	-1,6	0,7	-3,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i industrien totalt (inkl. bergverk). Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

NEDGANG I INDUSTRISSYSELSETTINGEN I INNEVÆRENDE OG KOMMENDE ÅR

Industriusselsettingen ble ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall redusert med 2,5 prosent fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. I gjennomsnitt var det 315 000 personer, lønnstakere og selvstendige, sysselsatt i industri og bergverksdrift i første halvår i år. Sysselsettingsnedgangen i 2. kvartal i år sammenlignet med tilsvarende periode i fjor var sterkest innen møbelindustrien, og det var kun næringen kjemisk og mineralsk industri som opplevde en økning i sysselsettingen i perioden. Etter noen år med store rekrutteringsproblemer, blant annet innenfor verkstedindustrien og trevareindustrien, er rekrutteringsproblemene i industrien i ferd med å avta som følge av redusert etterspørsel etter arbeidskraft. Ifølge Arbeidsmarkedsetatens bedriftsundersøkelse er mangelen på personell til industrien redusert fra nærmere 10 000 personer i 2. kvartal 1998 til knappe 7 000 i 2. kvartal 1999. Industriusselsettingen er anslått å bli redusert med 2,3 prosent på landsbasis i inneværende år, og det forventes en ytterligere nedgang på 2 prosent neste år. Utviklingen i Troms og Finnmark er forventet å bli noe mer negativ enn i landet for øvrig i år, mens det i Nordland ventes en noe mindre negativ utvikling enn i landsgjennomsnittet. Den forventede sysselsettingsnedgangen i de to nordligste fylkene har trolig sammenheng med den anslåtte nedgangen innen nærings- og nytelsesmiddelindustrien i inneværende og kommende år. Den anslåtte positive sysselsettingsutviklingen innen produksjon av kjemiske råvarer er trolig med på å begrense nedgangen i industriusselsettingen i Nordland.

Industriusselsetting

SVAKERE NEDGANG I INDUSTRIINVESTERINGENE I NORD-NORGE ENN PÅ LANDSBASIS I 1999

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser en nedgang i industriinvesteringene på om lag 19 prosent i volum fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. De fleste næringene, med unntak av kjemisk råvareindustri og grafisk industri og forlag har redusert sine investeringer i fast kapital. Målt i prosent har nedgangen i industriinvesteringene vært størst innen tekstilindustrien og skipsbygging. Opplysninger basert på registreringer for merverdiavgiften indikerer at industriinvesteringene i Nordland har hatt en positiv utvikling gjennom 2. termin i 1999 etter å ha utviklet seg noe mer negativt enn industriinvesteringene på landsbasis mot slutten av fjoråret. Utviklingen i industriinvesteringene i Troms har derimot hatt en negativ utvikling gjennom fjoråret og frem til og med 2. termin i år, kun avbrutt av en svak positiv utvikling gjennom 1. termin i 1999. Finnmark har hatt en klar vekst i 2. termin i år, etter en tilsvarende negativ utvikling i 1. termin.

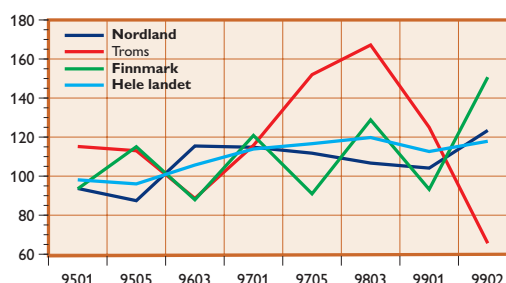
Industriinvesteringer 1999

De totale industriinvesteringene for 1999 er ifølge SSBs kvartalsvis investeringsstatistikk utført i 3. kvartal i år anslått til å bli om lag 3,5 milliarder kroner lavere enn tilsvarende anslag for 1998 utført i 3. kvartal i fjor. Med unntak av næringen produksjon av kjemiske råvarer er investeringene forventet å bli redusert i samtlige industrinæringer. Investeringene forventes imidlertid å øke neste år innen produksjon av metaller.

I tråd med investeringsundersøkelsen er bruttoinvesteringene i fast realkapital i industrien i henhold til SSBs kvartalsmodell KVARTS anslått å gå ned med 21 prosent på landsbasis i inneværende år. I 2000 og 2001 er det anslått svakere nedgang i investeringene på henholdsvis 5 prosent og 3 prosent. Det forventes en svakere nedgang i industriinvesteringene i Nord-Norge enn i landet for øvrig i inneværende år, mens det er anslått om lag uendret eller svak positiv vekst i denne regionen i kommende år. Dette må sees i sammenheng med at investeringsnedgangen gjør seg sterkest gjeldende i industrinæringer som hovedsakelig er lokalisert i Sør-Norge.

Investeringer basert på registreringer for merverdiavgiften. Industri.
Sesongjusterte terminvise verditall. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Den høye aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten de siste årene har også gjort seg gjeldende i Nord-Norge. Investeringsnedgangen i 1999 bidrar til en klar demping av aktiviteten i næringen, og sysselsettingen ventes å gå ned til neste år.

■ FORVENTET NEDGANG I BRUTTOPRODUKTET I BYGGE- OG ANLEGG SVIRKSOMHET I 1999

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) indikerer en nedgang i bruttoproduktet i bygge- og anleggsvirksomheten i inneværende år, etter å ha lagt stabilt høyt igjennom fjoråret. Selv om flere store byggeprosjekter, særlig på Østlandet, nå er avsluttet eller er i avslutningsfasen, er aktivitetsnivået i næringen fortsatt høy. Bruttoproduktet innen bygge- og anleggsvirksomheten ble ifølge foreløpige KNR tall redusert med 3 prosent, målt i faste 1996-priser, 1. halvår i år sammenlignet med samme periode i fjor. Ordrestatistikken viser imidlertid at tilgangen på rehabiliteringsprosjekter økte med 3,1 prosent i årets 2. kvartal sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor, mens nybygg økte med 0,8 prosent i samme periode. Totalt lå ordretilgangen for bygge- og anleggsvirksomheten i 2. kvartal 1999 likevel 12 prosent under nivået fra samme periode i fjor. Nedgangen gjorde seg spesielt gjeldende for anleggsvirksomheten, men også for byggevirksomheten lå ordretilgangen klart lavere enn den høye tilgangen i tilsvarende kvartal i fjor. Ordreserven for bygge- og anleggsvirksomheten sett under ett gikk ned med 1 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Mens ordreserven for byggevirksomheten lå på samme høye nivå som ved utgangen av 1. kvartal var det en nedgang i anleggsvirksomheten på 6 prosent, og reserven var ved utgangen av 2. kvartal hele 26 prosent under nivået for 2. kvartal i fjor. Ordreserven for anlegg i Nord-Norge gikk opp med 9 prosent, målt som verdiindeks, fra 1. til 2. kvartal i år, mens bygg økte med 8 prosent i samme periode. Omsetningsstatistikken for bygge og anleggsvirksomhet viser en nedgang i omsetningen på om lag 1 prosent på landsbasis i 2. termin i år sammenlignet med samme

periode i fjor. Troms opplevde en nedgang på nær 2 prosent i samme periode, mens omsetningen i Nordland var om lag uendret. Finnmark opplevde imidlertid en omsetningsvekst på hele 20 prosent i samme periode og er dermed det fylket med sterkst vekst i perioden. Bruttoproduktet er anslått å bli redusert med 4 prosent på landsbasis i 1999. Det forventes en noe svakere nedgang neste år og en økning på vel 3 prosent i 2001. Denne utviklingen vil trolig også gjøre seg gjeldende i Nord-Norge.

Det kvartalsvise sysselsettingsregnskapet viser en utflating i tallet på sysselsatte lønsmottakere og selvstendige innenfor bygg og anlegg gjennom det siste året, og antall sysselsatte i 2. kvartal i år var om lag på samme nivå som 2. kvartal i fjor. Den klare oppgangen i næringen i løpet av de siste årene har ført til at det nå mangler om lag 4 600 personer ifølge Arbeidsmarkedsetatens bedriftsundersøkelse. Denne mangelen ventes å avta ettersom det for året som helhet er anslått en nedgang i sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomheten på om lag 1 prosent på landsbasis. Det forventes en klar nedgang i sysselsettingen i næringen i 2000, mens sysselsettingen er anslått å ta seg noe opp igjen i 2001.

Sysselsetting 2000

Aktivitet bygge- og anleggsvirksomhet 1999

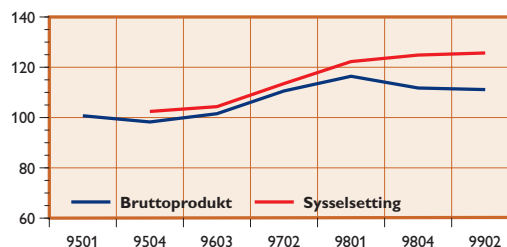
Endring i bruttoprodukt og sysselsetting for hele landet i prosent fra året før. Bygge- og anleggsvirksomhet.

	Bruttoprodukt		Sysselsetting			
	Hele landet	Nordland	Troms	Finnmark	Landet	
1999	-4,0	-1,0	-1,0	-0,5	-0,9	
2000	-0,9	-4,0	-3,8	-4,5	-5,1	
2001	3,2	0,8	0,8	0,8	0,8	

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt og sysselsetting i bygge- og anleggsvirksomhet.

Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ NEDGANG I ELEKTRISITETSPRODUKSJONEN I NORD-NORGE

Elektrisitets-
produksjon
Nord-Norge

Produksjonen av elektrisk kraft for landet som helhet i perioden januar - juli i år var 69 837 GWh. Dette er 6,6 prosent mer enn i samme periode i fjor. Nordland og Troms opplevde derimot en nedgang i elektrisitetsproduksjonen på henholdsvis 10 prosent og 11 prosent de syv første månedene i år sammenlignet med samme periode i fjor, mens Finnmark hadde en nedgang på 9 prosent i samme periode. Elforbruket hittil i år har vært relativt høyt. Totalt ble det brukt 70 579 GWh de syv første månedene i år, en økning på 1,6 prosent i forhold til samme periode i 1998. Det er særlig innen kraftkrevende industri at forbruket har økt, noe som har sammenheng med høy aktivitet innen denne delen av industrien. Fra og med 1998 er det mulig å skifte kraftleverandør hver uke, mens man tidligere kun hadde mulighet til å skifte en gang i kvartalet. Dette kan ha medvirket til større konkurranse i kraftmarkedet, og reduserte kraftpriser. Bortsett fra kontrakter knyttet til elspotprisen har det vært en betydelig nedgang i prisen på elektrisk kraft for alle typer kontrakter både for husholdninger, tjenesteytende næringer og industri i siste 12-månedersperiode. Prisene på elektrisitet til husholdninger med variabel pris

var i 3. kvartal i år gjennomsnittlig 10,4 øre/kWh, mens prisen på ett års fastkontrakter var 14,6 øre/kWh. Dette er eksklusiv offentlige avgifter. Kraftprisen til husholdninger har i gjennomsnitt sunket hele 23,6 prosent i siste 12-månedersperiode. Prisnedgangen har trolig sammenheng med den høye fyllingsgraden i vannmagasinene og lave spotpriser.

I følge kvartalsmodellen KVARTS er bruttoinvesteringene i kraftforsyningssektoren anslått å øke med 7,4 prosent på landsbasis i inneværende år. Veksten i bruttoinvesteringene er forventet å bli 5 prosent i år 2000 for landet som helhet, for deretter å forbli uendret i år 2001. Årsaken til det store avviket i investeringene på landsbasis sammenlignet med forrige konjunkturbarometer skyldes usikkerheten vedrørende utbyggingen av gasskraftverkene på Kolsnes i Hordaland og Kårstø i Rogaland.

Endring i bruttoinvesteringer i kraftforsyning for hele landet i prosent fra året før.

	Kraftforsyning
1999	7,4
2000	5,0
2001	0,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

OFFENTLIG FORVALTNING

En moderat vekst i offentlig forvaltning vil bidra positivt til utviklingen i aktivitetsnivå og sysselsetting i Nord-Norge både i år og til neste år.

MODERAT VEKST I NORD-NORGE SOM I LANDET FOR ØVRIG

Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet økte både konsumet og bruttoproduktet i offentlig forvaltning med 2 prosent i volum 1. halvår i år sammenlignet med samme periode i fjor. Både statlig og kommunalt konsum gikk opp. Kommuneforvaltningen hadde en høyere vekst i bruttoproduktet enn statsforvaltningen. Bruttoproduktet i offentlig forvaltning er ifølge foreløpige anslag ventet å øke med 1,8 prosent på landsbasis i 1999. Det forventes en svakere vekst i bruttoproduktet på landsbasis i 2000 og 2001. Veksten i bruttoproduktet i Nordland og Finnmark forventes å bli om lag på linje med landsgjennomsnittet i inneværende og kommende år, mens utviklingen i Troms er anslått å bli noe svakere på grunn av en forventet reduksjon i forsvaret.

Vekst offentlig forvaltning

Sysselsettingen i offentlig forvaltning, utenom de vernepliktige, forventes å øke med 1,6 prosent for landet som helhet i 1999. Veksten i sysselsettingen er anslått å holde seg om lag uendret i 2000, for deretter å avta til om lag 1 prosent i år 2001. Dette gjør seg også gjeldende i de tre nordnorske fylkene.

OM LAG UENDRET INVESTERINGSNIVÅ I NORD-NORGE I 2000

Bruttoinvesteringene i fast realkapital i offentlig forvaltning gikk ned med 6,1 prosent fra 1. halvår i fjor til 1. halvår i år, målt i faste 1996-priser. Investeringene i statsforvaltningen ble redusert med 15,2 prosent, mens investeringene i kommuneforvaltningen økte med nær 1 prosent. Nedgangen i investeringene skyldes at en rekke store offentlig finansierte utbyggingsoppgaver innen samferdsel, undervisning og helse er blitt fullført gjennom det siste året. Bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning er anslått å gå ned med 4,1 prosent på landsbasis i inneværende år. Det forventes en noe svakere nedgang neste år, mens det i år 2001 er anslått en svak vekst på 2 prosent på landsbasis. Det er anslått en noe sterkere investeringsnedgang i Nord-Norge enn på landsbasis i inneværende år, mens det forventes om lag uendret investeringsnivå i regionen neste år. Utviklingen i Nord-Norge i år 2001 er anslått å bli på linje med utviklingen i landet for øvrig.

Investeringer offentlig forvaltning 1999

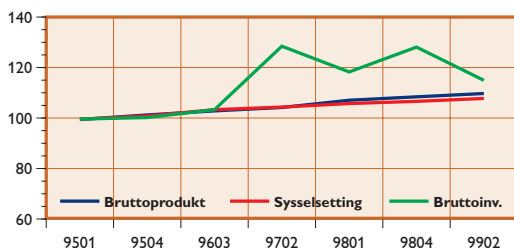
Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Offentlig forvaltning (inkl. forsvaret, men uten antall vernepliktige i sysselsettingstallene).

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest.	
	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-Landet Norge	Landet
1999	1,7	1,6	1,7	1,8	1,6	1,6	1,6	1,6	-5,5	-4,1
2000	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,6	1,5	1,4	-0,3	-2,3
2001	1,4	1,3	1,4	1,4	1,2	1,2	1,1	1,1	2,0	2,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i offentlig forvaltning (inkl. forsvaret).

Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

PRIVAT TJENESTEYTING

Veksten i privat tjenesteyting de siste årene har ikke vært like sterk i Nord-Norge som i resten av landet. Omslaget i økonomien, med lavere vekst i sektoren, vil derfor ikke bli like sterk som i Sør-Norge.

■ VEKST I BRUTTOPRODUKTET I NORD-NORGE PÅ LINJE MED LANDET FOR ØVRIG

For de private tjenesteytende næringer, unntatt utenriks sjøfart, rørtransport og boligjenester, viser foreløpige KNR tall at bruttoproduktet var om lag uendret fra 1. til 2. kvartal 1999.

Innen næringene hotell- og restaurantvirksomhet, transport og post- og telekommunikasjon var det imidlertid betydelig vekst i samme periode, mens de øvrige næringene hadde svak nedgang. Bruttoproductet i privat tjenesteyting, utenom boligjenester, er anslått å øke med 1,6 prosent for landet som helhet i 1999.

Vekst privat tjenesteyting 1999

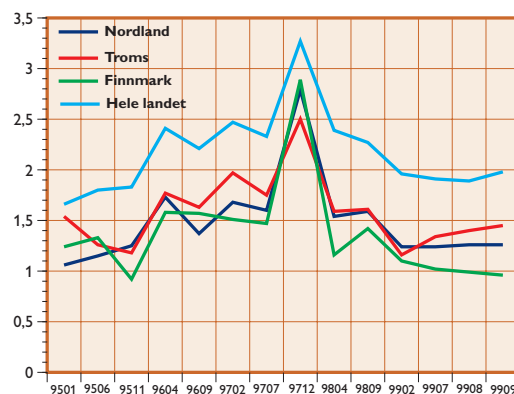
Utviklingen i privat tjenesteyting har sammenheng med økte inntekter for husholdningene som har gitt seg utslag i økt privat konsum. Omsetning av nye personbiler har imidlertid blitt redusert de ni første månedene i år på landsbasis, og utviklingen i Finnmark har vært om lag som utviklingen i landsgjennomsnittet. Nordland og Troms har imidlertid opplevd en svakt positiv utvikling i løpet av de siste månedene etter en vekst gjennom første halvår. Det forventes om lag uendret vekst i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 2000, mens det er anslått en noe sterkere vekst i år 2001.

Flere indikatorer tyder på at utviklingen i Nord-Norge har vært noe svakere enn utviklingen i landet for øvrig i 1999. Omsetningen for detaljhandel, unntatt motor-kjøretøyer og bensin, økte med 2,5 milliarder kroner på landsbasis de fire første månedene i år sammenlignet med samme periode i fjor. Dette svarer til en økning på 4,3 prosent. Varehandelen i Nordland opplevde i samme periode en omsetning på 2,9 milliarder kroner, mens Troms hadde en omsetning på 2 milliarder kroner. Dette svarer til en omsetningsvekst på henholdsvis 2,9 prosent og 2,2 prosent. Omsetningen for detaljhandel i Finnmark var i underkant av 1 milliarder kroner, en vekst på 3,5 prosent i årets fire første måneder. Alle de tre nordnorske fylkene hadde dermed en svakere omsetningsvekst enn landsgjennomsnittet. Totalt antall gjestedøgn ved hotellene i henholdsvis Nordland og Finnmark gikk opp med 2 prosent og 2,3 prosent de åtte første månedene i år sammenlignet med samme periode i fjor. Tallet på gjestedøgn ved hotellene i Troms gikk derimot ned med nær 1 prosent i samme periode, mens det til

sammenligning var en vekst på landsbasis på 2,1 prosent. Serveringsomsetningen i Troms økte med 4,2 prosent de fire første månedene i år sammenlignet med samme periode i fjor, mens landsgjennomsnittet opplevde en oppgang på 4,3 prosent. I Finnmark derimot var det en nedgang på 3,2 prosent. Omsetningen i Nordland økte med hele 17 prosent i samme periode og var dermed det fylke med sterkst vekst i serveringsomsetningen i perioden. Antall åpnete konkurser i henholdsvis Nordland og Troms gikk opp med 25 prosent og 22 prosent fra 1. halvår i fjor til 1. halvår i år, mens det i Finnmark var en oppgang på 18 prosent. Til sammenligning var det på landsbasis en nedgang på 5 prosent i samme periode, og det er store fylkesvise forskjeller i antall åpnete konkurser. Skatteinngangen for januar - juli viser en økning i skatteinngangen i Nordland på 7,3 prosent sammenlignet med samme periode i fjor, og veksten i Finnmark var 7,5 prosent. Troms opplevde en økning i skatteinngangen på 9,5 prosent i samme periode, mens det på landsbasis var en vekst 9,6 prosent.

Førstegangsregistrering av nye personbiler per 1000 innbygger.

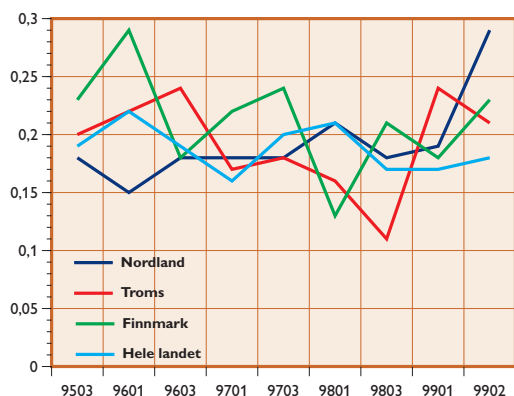
Sesongjusterte månedstall. 1995 1 til 1999 9.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Antall konkurser per 1000 innbygger.

Sesongjusterte kvartalstall. 1995 3 til 1999 2.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

PRIVAT TJENESTEYTING

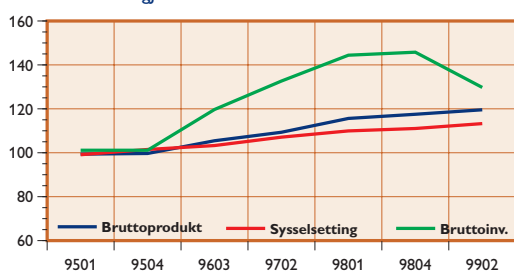
Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Privat tjenesteyting.

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest.	
	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet	Nord-Norge	Landet
1999	1,4	1,4	1,3	1,6	0,9	1,0	0,9	1,2	-7,4	-8,0
2000	1,8	1,8	1,8	1,6	0,7	0,7	0,7	0,7	-7,4	-6,7
2001	2,6	2,6	2,6	2,6	0,7	0,7	0,7	0,7	2,6	1,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i privat tjenesteyting (ekskl. boliger).

Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

VEKSTEN I SYSSELSETTINGEN FLATER UT

Foreløpige tall fra det kvartalsvise arbeidskraftregnskapet viser at det i 1. halvår i år i gjennomsnitt var om lag 957 400 sysselsatte lønsmottakere og selvstendige innen private tjenesteytende næringer, eksklusive bolig-tjenester, og dette er en økning på 2,2 prosent fra samme periode i fjor. Utviklingen det siste året indikerer at sysselsettingsveksten for privat tjenesteyting nå er i ferd med å stoppe opp. Det er imidlertid relativt store forskjeller mellom enkelt næringer. Fortsatt er sysselsettingsveksten kraftigst innen forretningsmessig tjenesteyting. Det ventes en klart svakere vekst i sysselsettingen innen privat tjenesteyting for landet som helhet i 2000 og 2001. Utviklingen i Nord-Norge er anslått å bli på linje med utviklingen på landsbasis.

Vekst sysselsetting privat tjenesteyting

INVESTERINGENE I NORD-NORGE ER FORVENTET Å UTVIKLE SEG OM LAG SOM PÅ LANDSBASIS

Ifølge foreløpige tall fra KNR var det en nedgang i bruttoinvesteringene i 2. kvartal i år sammenlignet med 1. kvartal. Investeringsnivået totalt er klart lavere enn nivået i fjor, og det var bare innen næringene post- og telekommunikasjon og innenriks sjøfart at bruttoinvesteringene økte fra 1. til 2. kvartal i år. De øvrige tjenesteytende næringene opplevde en nedgang i bruttoinvesteringene i samme periode. Bruttoinvesteringene i fast realkapital innen privat tjenesteyting, eksklusive bolig tjenester, er anslått å bli redusert med 8 prosent på landsbasis i inneværende år, og det forventes en ytterligere nedgang i underkant av 7 prosent neste år. Investeringene i Nord-Norge er forventet å gå ned med 7,4 prosent både i inneværende og neste år. I år 2001 forventes det imidlertid en svak vekst på 1,5 prosent på landsbasis, mens det i Nord-Norge er anslått en vekst på 2,6 prosent.

Investeringer 1999 og 2000

■ FRA STERK NEDGANG TIL VEKST I FOLKETALLET

Nord-Norge har gjennom de siste årene opplevd en tiltagende nedgang i folketallet. Den viktigste årsaken bak denne utviklingen har vært å finne i de innenlandske flyttebeve-
gelsene. Landsdelen har på den annen side hele tiden hatt et fødselsoverskudd (antall fødte minus antall døde) samtidig som innvandringen fra utlandet har vært større enn utvandringen. Vi har i flere av de tidligere konjunkturbarometerene varslet en avtagende nedgang i folketallet i regionen mot slutten av 1990-tallet. Endelige tall fra Statistisk sentralbyrå viste en nedgang i folketallet i Nord-Norge som helhet på om lag 1 400 personer i 1998, slik at folketallet for landsdelen kom ned i om lag 463 000 personer. Dette var imidlertid nær en halvering av befolkningsnedgangen sammenliknet med året før. Foreløpige tall for første halvdel av 1999 viser nå for første gang på flere år vekst i folketallet i Nord-Norge. Mens både Nordland og Troms kan vise til en befolkningsøkning på om lag 500 personer, er det også en antydning til en liten økning i folketallet i Finnmark. I Nordland hadde 19 av de 45 kommunene vekst i folketallet i første halvdel av inneværende år, med sterkest vekst i Bodø, Vågan, Alstadhaug og Narvik. I Troms var imidlertid veksten i folketallet i Tromsø like stor som i hele fylket til sammen. Av de øvrige 24 kommunene hadde likevel 10 kommuner vekst i folketallet. I Finnmark hadde 9 av 19 kommuner vekst i folketallet i første halvdel av 1999, med sterkest vekst i Alta og Båtsfjord.

■ KLAR NEDGANG I DEN STERKE NETTO UTFLYTTINGEN

Nord-Norge har gjennom flere år opplevd en stadig stigende netto utflytting til andre regioner i Norge samtidig som en positiv flyttebalansen med utlandet har kompensert for en stadig mindre del av det innenlandske flyttetapet. Det innenlandske flyttetapet i 1997 var så stort at det lå høyere enn nettoutflyttingen på 1980-tallet, og på samme nivå som siste del av 1960-tallet. Vi har imidlertid gjennom flere år i konjunkturbarometeret varslet en lavere netto utflytting mot slutten av 1990-tallet.

Endelige tall fra Statistisk sentralbyrås regionalstatistikk viste at nettoutflyttingen fra Nord-Norge til andre regioner i Norge kom opp i om lag 4 800 personer i 1998, noe som var nesten 1 100 personer lavere enn i året før. Av dette ble om lag 1 600 personer kompensert gjennom positiv flyttebalanse med utlandet, slik

at det totale nettoutflyttetapet endte på om lag 3 200 personer, som også var en klar nedgang fra året før. Det innenlandske flyttetapet var relativt jevnt fordelt mellom fylkene, men med noe høyere netto utflyttingstall i Nordland og Finnmark enn i Troms.

Som nevnt i flere av konjunkturbarometerene, må den sterke utflyttingen fra landsdelen de siste årene blant annet ses i sammenheng med en svært stram arbeidsmarkedssituasjon i sentrale arbeidsmarkeder i Sør-Norge, som er viktige for flyttingene til og fra Nord-Norge. I tillegg ble betydningen av et etterslep i flyttingene hos den økende andel av landsdelens befolkning som har vært under høyere utdanning poengtert. De fleste studenter melder ikke flytting under selve utdanningen, men flyttemeldingene har en tendens til å komme når utdanningene er avsluttet og personene går inn på arbeidsmarkedet. Det ble også antydning et etterslep i de mer direkte arbeidsmarkedsflyttingene, som ble utsatt under den generelt svake økonomiske utviklingen i begynnelsen av 1990-tallet. Isolert sett har disse faktorene bidratt til en opphopning i nettoutflyttingen fra Nord-Norge de siste årene. Som antydning i tidligere konjunkturbarometere, var det grunn til å forvente at opphopningseffekten gradvis ville avta. Perspektiver om en svakere økonomisk utvikling nasjonalt, som også vil berøre sentrale arbeidsmarkeder, kan bidra til en ytterligere neddemping av de innenlandske netto utflyttingstallene fra Nord-Norge. I tillegg har en lengre periode med meget høy utflytting bidratt til å øke landsdelens tilbakeflyttingspotensiale. Tiltagende priser og tendenser til volumproblemer på boligmarkedet i flere sentrale regioner lenger sør i landet ventes også å bidra til lavere innenlandsk utflytting fra Nord-Norge.

Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk indikerer da også en klar nedgang i den innenlandske nettoutflyttingen fra landsdelen i første halvdel av 1999. Både Nordland og Troms viser i første halvår en samlet positiv netto innflytting. Mens nettoinnvandringen fra utlandet fortsatt er avgjørende for positiv flyttebalanse i Nordland, indikerer tallene at Troms er nær en balanse i de innenlandske flyttebevegelser. I Finnmark er den samlede nettoutflyttingen fortsatt negativ, men nettoinnvandringen fra utlandet er fortsatt positiv, samtidig som tallene indikerer en klar nedgang i den innenlandske netto-utflyttingen.

Folketall
1999 og 2000

Netto utflytting

Årlig endring i befolkningen pr. 1.1 etter alder og bostedsfylke. Antall personer.

Fylke	Nordland			Troms			Finnmark			Nord-Norge		
	1999(1)	2000	2001	1999(1)	2000	2001	1999(1)	2000	2001	1999(1)	2000	2001
0-15	-25	360	370	117	270	240	-158	30	40	-66	660	650
16-24	-697	-470	-320	-578	-260	-110	-557	-150	-70	-1832	-880	-500
25-44	-881	-360	-220	-336	-390	-410	-396	-290	-350	-1613	-1040	-980
45-74	637	760	720	490	660	720	212	170	100	1339	1590	1540
75-	233	270	240	219	200	180	81	80	80	533	550	500
Totalt	-733	560	790	-88	480	620	-818	-160	-200	-1639	880	1210

(1) Endelige tall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

MOT EN SVAKERE NEDGANG AV YNGRE PERSONER I YRKESAKTIV ALDER

Nord-Norge har hatt en betydelig nedgang av yngre personer i yrkesaktiv alder. Nedgangen av personer i aldersgruppen 16-24 år har vært relativt stabil de siste årene og har gjort seg gjeldende i samtlige fylker i landsdelen. Dette er imidlertid ikke noe særtilfelle for Nord-Norge som sådan, men gjenspeiler en generell befolkningsutvikling for denne aldersgruppen i landet som helhet. I Nord-Norge har i tillegg netto utflytting av barn og ungdom det siste ti-året bidratt til å redusere rekrutteringen av personer i yrkesaktiv alder. Endelige tall ved inngangen til 1999 viste en fortsatt betydelig nedgang av personer i denne aldersgruppen. Anslagene for inneværende år og til neste år indikerer imidlertid en gradvis svakere nedgang i denne aldersgruppen.

Folketall 16-24 år

KLART SVAKERE NEDGANG I ANTALL PERSONER I YRKESAKTIV ALDER TOTALT

Ifølge endelige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk viste alle nord-norske fylker en klar nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder fra 1998 til 1999, dvs. personer i alderen 16-74 år. Anslag for inneværende år og til neste år indikerer en klart svakere nedgang av personer i yrkesaktiv alder, med en tendens til utflytting i Nordland og Troms. Dette må settes i forbindelse med en vridning av flyttestrømmen fra en betydelig netto utflytting til en nær samlet flyttebalanse.

Personer i yrkesaktiv alder

MOT VEKST I FOLKETALLET BLANT DE YNGSTE, UENDRET VEKST FOR DE ELDSTE

Endelige tall ved inngangen til 1999 viste en svak nedgang av antall barn i Nord-Norge i 1998. Anslag for inneværende år og til neste år

Barn 1999

indikerer en vekst av personer i alderen 0-15 år. Som i andre deler av landet har økningen av antall barn sammenheng med en økning i fødselstallene gjennom siste halvdel av 1980-årene og 1990-tallet. I Nord-Norge har imidlertid den sterke nettoutflyttingen gjennom flere år ført til nedgang i denne aldersgruppen. Perspektiver i retning en samlet flyttebalanse for landsdelen vil klart påvirke antall yngre i befolkningen. En viss økning av antall eldre er gjennomgående i alle tre fylkene. Anslagene for inneværende år og til neste år indikerer en vekst helt på linje med utviklingen i 1998.

Eldre

FØDSELSEOVERSKUDET AV STOR BETYDNING FOR BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN

Den sterke netto utflyttingen fra Nord-Norge de siste årene har til en viss grad blitt kompensert av den naturlige tilveksten i befolkningen, som vil si antall fødte minus antall døde. Dette er spesielt tilfelle i Finnmark, som ifølge foreløpige tall fra første halvdel av 1999 fortsatt er det fylket nest etter Rogaland og Akershus som viser størst prosentvis fødselsoverskudd. Fødselsoverskuddet i Troms ligger også klart over landsgjennomsnittet, mens Nordland har en noe lavere prosentvis naturlig tilvekst i befolkningen. Det betydelige fødselsoverskuddet i de to nordligste fylkene har bl.a. sammenheng med en lav andel eldre i befolkningen. Foreløpige tall for første halvdel av 1999 viser et samlet fødselsoverskudd for landsdelen som helhet på nesten 900 personer. Med en tendens i retning flyttebalanse gir dette klare perspektiver om en begynnende vekst i befolkningen.

Befolkningsvekst

MOT EN LAVERE VEKST I ARBEIDSSTYRKEN

Antall personer i arbeidsstyrken, det vil si summen av antall sysselsatte og antall arbeidsledige, har de siste årene økt for landsdelen som helhet til tross for en betydelig nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder. Det gjennomsnittlige nivået på arbeidsstyrken var i 1998 på litt under 238 000 personer for regionen som helhet. Anslagene for inneværende år og de nærmeste to årene indikerer en gradvis svakere vekst i arbeidsstyrken. Hittil i år har gjennomsnittlig nivå på arbeidsstyrken ligget på om lag 238 500 personer for regionen samlet.

Vekst i arbeidsstyrken

Årlig endring i arbeidsstyrke, sysselsetting og arbeidsledighet etter bostedfylke. Antall personer.

Fylke	Arbeidsstyrke			Sysselsetting			Arbeidsledighet		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Nordland	700	400	300	800	600	400	-100	-200	-100
Troms	500	300	300	600	400	400	-100	-100	-100
Finnmark	300	100	0	300	200	100	0	-100	-100
Nord-Norge	1500	800	600	1700	1200	900	-200	-400	-300

Kilde: Statistisk sentralbyrå

En viktig årsak til at arbeidsstyrken i Nord-Norge gjennom de siste årene har økt til tross for nedgang i befolkningen i yrkesaktiv alder, er bl.a. å finne i økt etterspørsel etter arbeidskraft. Empiriske undersøkelser viser at en økning i sysselsettingen bidrar til å stimulere yrkesdeltakelsen. Dette har også gjort seg gjeldende i Nord-Norge de siste årene. I tillegg foregår det hele tiden en vridning i befolkningens utdanningsnivå fra lavere mot høyere utdanning. Isolert sett betyr dette en høyere yrkesdeltakelse. En vridning i befolkningens alderssammensetning har også bidratt til en noe høyere yrkesdeltakelse. En forventet svakere sysselsettingsutvikling vil til tross for en stopp i befolkningsnedgangen likevel kunne bidra til en noe svakere utvikling i arbeidsstyrken.

■ MOT EN SVAKERE UTVIKLING I SYSSELSETTINGEN

Den sterke veksten i sysselsettingen i Norge i 1998 gjorde seg også gjeldende for Nord-Norge, men sysselsettingsveksten lå i landsdelen som helhet noe under landsgjennomsnittet på 2,3 prosent. Med dette kom sysselsettingen i regionen opp i om lag 230 000 personer. Veksten var imidlertid noe sterkere i Troms enn i Nordland og Finnmark. Statistisk sentralbyrås nasjonale anslag for inneværende år indikerer at sysselsettingen på landsbasis nærmest har stabilisert seg, med en antydning svak vekst i sysselsettingen. Anslagene for sysselsettingsutviklingen i Nord-Norge indikerer en klart svakere vekst i 1999 enn i året før, men dog litt sterkere enn for landet som helhet. På grunn av forventet bedre utvikling i Nord-Norge enn på landsbasis i næringssektorer som er av stor betydning for regionen, indikerer anslagene for sysselsettingsutviklingen i årene 2000 og 2001 en fortsatt vekst i sysselsettingen, om enn noe svakere enn i inneværende år.

Vekst i sysselsettingen

Primærnæringene i Nord-Norge hadde en nedgang i sysselsettingen i 1998 som lå noe under landsgjennomsnittet. Dette hadde blant annet sammenheng med et relativt stort innslag av fiske og fangst, som hadde vekst i sysselsettingen. Anslagene for inneværende år indikerer en svak sysselsettingsvekst i primærnæringene, mens perspektivene for de neste to årene indikerer en utflating eller svak nedgang i sysselsettingen. Sysselsettingsveksten i industrien lå noe under landsgjennomsnittet i 1998. Anslagene for industrisysselsettingen i inneværende år og til neste år indikerer en klar nedgang i alle de tre nord-norske fylkene. Sysselsettingsveksten i bygge- og anleggsvirksomheten holdt seg godt oppe i 1998, mens utsiktene for inneværende år og neste år antyder en tiltagende nedgang i sysselsettingen for en bransje som er svært konjunkturfølsom. Utviklingen i privat tjenesteyting i 1998 ble meget positiv i Nordland og Troms, men noe lavere i Finnmark. Anslagene for inneværende år indikerer en noe svakere vekst, omtrent som i landet for øvrig. Svakere vekst i etterspørselen etter tjenester som følge av en forventet avtakende konsumvekst, kan bidra til at sysselsettingsveksten i sektoren blir noe svakere de nærmeste to årene. I alle fylkene ventes sysselsettingsveksten i offentlig forvaltning i inneværende år å bli noe svakere enn i 1998, men fortsatt positiv. Ifølge anslagene for de to neste årene ventes den moderate sysselsettingsveksten i offentlig forvaltning å holde seg oppe eller gå svakt ned. Offentlig sektors relativt sterke posisjon i Nord-Norge bidrar til at landsdelens totale sysselsettingsvekst kan bli noe sterkere enn i landet for øvrig i årene 2000 og 2001.

Sysselsetting etter sektor og arbeidsstedsfylke. Endring i prosent fra året før.

Fylke Sektor	Nordland			Troms			Finnmark			Nord-Norge		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Primærnæring	0,9	0,0	-1,4	1,3	0,1	-1,1	1,7	0,1	-0,9	1,1	0,0	-1,2
Industri	-2,1	-1,0	-1,4	-2,6	-1,7	-1,7	-2,5	-0,6	-1,6	-2,3	-1,1	-1,5
Bygg og anlegg	-1,0	-4,0	0,8	-1,0	-3,8	0,8	-0,5	-4,5	0,8	-0,9	-4,0	0,8
Privat tj.yting	0,9	0,7	0,7	1,0	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7
Offentlig forvaltning	1,6	1,5	1,2	1,6	1,6	1,2	1,6	1,5	1,1	1,6	1,5	1,2
Andre sektorer	-3,4	-2,3	-2,6	-1,6	0,6	-1,3	-3,6	-2,5	-2,8	-3,2	-1,9	-2,7
Totalt	0,7	0,5	0,4	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,7	0,5	0,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ FORTSATT NEDGANG I ARBEIDSLEDIGHETEN

Nord-Norge hadde en nedgang i arbeidsledigheten i 1998 som fordelte seg relativt jevnt på de tre fylkene ut fra befolkningsstørrelsen. Til tross for nedgangen lå arbeidsledigheten i 1998 fortsatt over landsgjennomsnittet i alle fylkene. Finnmark var med et registrert antall helt arbeidsledige på 4,5 prosent av arbeidsstyrken det fylket i landet med størst ledighet. Nye anslag for innværende år indikerer at sysselsettingsveksten kan bli litt sterkere enn økningen i arbeidsstyrken, slik at arbeidsledigheten fortsatt går litt ned. Ifølge framskrivninger med Statistisk sentralbyrås regionale modell REGARD, forventes sysselsettingen i Nord-Norge å utvikle seg positivt de nærmeste to årene og litt i overkant av arbeidsstyrken, slik at det ligger an til en liten nedgang i arbeidsledigheten. Det er imidlertid en del usikkerhet om sysselsettingsframskrivingene for årene 2000 og 2001 på grunn av usikkerhet om den generelle økonomiske utviklingen og

produktivtetsveksten. Det foregår dessuten en økende segmentering i arbeidsmarkedet, som gir overskudd av arbeidskraft i enkelte sektorer, men underskudd i andre. Nord-Norge har samlet sett hatt noe mindre knapphet på arbeidskraft enn i landet for øvrig. Konjunktorene og flyttebevegelsene indikerer et noe mindre stramt arbeidsmarked i Nord-Norge i årene som kommer. Det er imidlertid en del usikkerhet om sysselsettingsframskrivingene for 1999 og 2000 på grunn av usikkerhet om den generelle økonomiske utviklingen og produktivtetsveksten. Det foregår dessuten en økende segmentering i arbeidsmarkedet, som gir overskudd av arbeidskraft i enkelte sektorer, men underskudd i andre. Nord-Norge har samlet sett hatt noe mindre knapphet på arbeidskraft enn i landet for øvrig. Konjunktorene og flyttebevegelsene indikerer et noe mindre stramt arbeidsmarked i Nord-Norge i årene som kommer.

Arbeidsledighet

■ NORDLAND

På grunn av beskjedne utvikling i bruttoproduktet i fiske og fangst fikk Nordland en noe svakere utvikling i bruttoproduktet i primærnæringene enn landsgjennomsnittet i 1998. Anslagene for inneværende år indikerer en fortsatt nedgang i næringen, mens det forventes en svak vekst i årene 2000 og 2001. Veksten i bruttoproduktet for industrien i Nordland ble sterkere enn landsgjennomsnittet i 1998. Anslagene for inneværende år og til neste år indikerer en nedgang i både produksjonen og investeringene, om enn noe svakere enn landsgjennomsnittet, mens anslagene for 2001 indikerer en liten produktjonsvekst. Det er først og fremst metallindustrien og kjemiske råvarer som bidrar til noe bedre utvikling i industriproduksjonen i Nordland enn landsgjennomsnittet. Det var en klar produktjonsvekst i bygge- og anleggsvirksomheten i 1998, om enn noe lavere enn i landet for øvrig. Det er imidlertid flere indikatorer som tyder på at oppgangen i denne sektoren gjennom de to siste årene er i ferd med å ebbe ut. Anslagene for inneværende år og år 2000 indikerer en produktjonsnedgang i sektoren. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1998, men med fortsatt nedgang i folketallet ble veksten i Nordland ikke fullt så sterk som på landsbasis. Utviklingen i samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og i hotell- og restaurantvirksomhet trekker fortsatt i positiv retning. Veksten i bruttoproduktet i privat tjenesteyting ventes likevel å bli noe svakere i inneværende år og til neste år, og investeringene i sektoren ventes å avta. Utsiktene for 2001 er noe gunstigere. På grunn av inntektsvekst for kommunene og økt prioritering av helsesektoren holdt utviklingen i bruttoproduktet i offentlig forvaltning seg godt oppe i 1998. Veksten i bruttoproduktet for Nordland forventes å bli på linje med eller litt svakere enn landsgjennomsnittet i inneværende år og til neste år.

Den sterke sysselsettingsveksten på landsbasis i 1998 gjorde seg også gjeldende for Nordland, men vekstprosenten lå en del under landsgjennomsnittet. Anslagene for Nordland for inneværende år indikerer en klart svakere utvikling i sysselsettingen, men likevel noe bedre enn i landet for øvrig. Avtakende konsumvekst og lavere investeringer er noen av forklaringsfaktorene til den avtakende

sysselsettingsveksten. På grunn av anslått økt sysselsetting innen fiske og fangst, kan sysselsettingsutviklingen i primærnæringene bli noe bedre enn landsgjennomsnittet i inneværende år. Både industrien og bygge- og anleggsvirksomheten trekker sysselsettingen i negativ retning i 1999. Sysselsettingsveksten i privat tjenesteyting ventes fortsatt å holde seg positiv, men klart svakere enn de siste årene. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingen fortsatt å øke noe, men noe mindre enn i 1998.

Ifølge endelige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk hadde Nordland en klar nedgang i folketallet i 1998. Foreløpige tall for første halvdel av 1999 indikerer derimot for første gang på flere år vekst i folketallet i fylket. Den sterke nettoutflyttingen til andre regioner i Norge ser ut til å ha gått betydelig ned, samtidig som en økende netto innvandring til Norge fra utlandet også har gjort seg gjeldende for Nordland. Dette har ført til at fylket ifølge foreløpige tall viser en samlet positiv netto innflytting i første halvår av 1999. Tallet på personer i yrkesaktiv alder gikk noe ned fra 1998 til 1999. Med en svak utvikling i sysselsettingen ventes også en lavere vekst i arbeidsstyrken i inneværende år, slik at fylket kan få en svak nedgang i arbeidsledigheten i 1999.

Sysselsettingen kan øke svakt til neste år, om enn noe sterkere enn landsgjennomsnittet. En fortsatt vekst i privat konsum ventes å trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting, men en forventet nedgang i produksjonen og økt produktivitet bidrar til nedgang i sysselsettingen i industrien og bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes derimot sysselsettingsveksten å holde seg oppe de nærmeste to årene, omtrent på linje med inneværende år eller noe lavere. Sammen med en moderat vekst i privat tjenesteyting kan dette være tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Befolkningen totalt kan øke noe frem til 2001, mens antall personer i yrkesaktiv alder ventes å endre seg lite eller gå svakt opp. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen, kan arbeidsledigheten gå noe ned både til neste år og i år 2001. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og produktivitetsveksten, er det en del usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for årene 2000 og 2001.

Svak utvikling i fiske i 1999

Nedgang i produksjon og investeringer i industrien

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten

Svakere vekst i privat tjenesteyting og offentlig forvaltning

Svakere sysselsettingsvekst i 1999

Vekst i folketallet i 1999 og 2000

Avtagende vekst i arbeidsstyrken

Beskjedne sysselsettingsvekst i 2000 og 2001

Fortsatt svak nedgang i arbeidsledigheten

TROMS

Svak utvikling i fisket i 1999

Svak utvikling i næringsmiddelindustrien i 1999

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten

Svakere vekst i privat tjenesteyting og offentlig forvaltning

Svakere sysselsettingsvekst i 1999

På grunn av beskjedne produksjonsutvikling i fiske og fangst fikk Troms en svakere utvikling i bruttoproduktet i primærnæringene enn landsgjennomsnittet i 1998. Anslagene for 1999 viser en ytterligere nedgang i næringen, mens det forventes en svak vekst til neste år og i år 2001. Troms opplevde nedgang i industriproduksjonen i 1998. Produksjonen av næringsmidler ventes å bidra til at nedgangen i industriproduksjonen i inneværende år og de neste to årene blir noe sterkere enn i landet for øvrig, mens nedgangen i industriinvesteringene blir noe mindre enn landsgjennomsnittet. Det var en klar produksjonsvekst i bygge- og anleggsvirksomheten i 1998, men noe under landsgjennomsnittet. Det er imidlertid flere indikatorer som tyder på at oppgangen i denne sektoren gjennom de to siste årene er i ferd med å ebbe ut. Anslagene for inneværende år og 2000 indikerer en klar nedgang i bruttoproduktet i bygge- og anleggsvirksomheten. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1998, om enn noe lavere enn landsgjennomsnittet. Utvikling innen samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og i restaurantvirksomhet trekker fortsatt i positiv retning. Utviklingen i privat tjenesteyting ventes likevel å bli klart svakere i inneværende år og i år 2000, og investeringene i sektoren forventes å avta. Utsiktene for 2001 er noe gunstigere. På grunn av økte inntekter for kommunene og økt prioritering av helsesektoren holdt veksten i bruttoproduktet i offentlig forvaltning seg oppe i 1998. Veksten i bruttoproduktet for Troms forventes å bli litt svakere enn landsgjennomsnittet i inneværende år og til neste år.

Den sterke sysselsettingsveksten i Norge i 1998 gjorde seg også gjeldende for Troms, med en vekstprosent som lå noe under landsgjennomsnittet. Anslagene for inneværende år indikerer at sysselsettingen i fylket forventes å utvikle seg svakere enn i fjor, men likevel klart bedre enn i landet for øvrig. Avtakende konsumvekst og nedgang i investeringene er noen av forklaringsfaktorene. På grunn av anslått sysselsettingsvekst innen fiske og fangst, kan sysselsettingsutviklingen i primærnæringene bli noe bedre enn i landet som helhet. Både industrien og bygge- og anleggsvirksom-

heten drar sysselsettingen i negativ retning i 1999. Sysselsettingsveksten i privat tjenesteyting ventes å fortsette, men betydelig svakere etter klar vekst de siste årene. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingen fortsatt å øke, men også her vil veksttakten bli noe avdempet i forhold til i fjor.

Ifølge endelige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk, opplevde fylket en liten nedgang i folketallet i 1998. Foreløpige tall for første halvdel av 1999 indikerer for første gang på flere år vekst i folketallet i Troms. Den sterke innenlandske nettoutflyttingen synes å ha stoppet opp, samtidig som den økende netto innvandringen til Norge fra utlandet også har berørt Troms. Dette har ført til at fylket ifølge foreløpige tall viser en samlet positiv netto innflytting i første halvår av 1999. Tallet på personer i yrkesaktiv alder viste en nedgang fra 1998 til 1999. Med en forventet moderat utvikling i sysselsettingen ventes økningen i arbeidsstyrken å bli noe svakere i inneværende år enn i 1998. Anslagene indikerer at fylket kan få en liten nedgang i arbeidsledigheten i 1999.

Sysselsettingsveksten ventes å bli noe svakere til neste år og i 2001, men likevel litt bedre enn landsgjennomsnittet. En fortsatt vekst i privat konsum ventes å trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting, men en fortsatt nedgang i produksjonen og økt produktivitet bidrar negativt til sysselsettingsutviklingen i industrien og bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes derimot sysselsettingsveksten å holde seg oppe til neste år, men gå svakt ned i år 2001. Sammen med en forventet moderat vekst i privat tjenesteyting kan dette være tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Befolkningen totalt kan øke noe frem mot år 2001, mens antall personer i yrkesaktiv alder ventes å endre seg lite eller gå svakt opp. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen kan arbeidsledigheten gå svakt ned både til neste år og i år 2001. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og den tiltakende produktivitsveksten, er det stor usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for årene 2000 og 2001.

Befolkningsvekst i 1999 og 2000

Avtagende vekst i arbeidsstyrken

Beskjeden sysselsettingsvekst i 2000 og 2001

Uendret arbeidsledighet

■ FINNMARK

En beskeden utvikling i bruttoproduktet i fiske og fangst i 1998 ga en svakere utvikling i primærnæringene i Finnmark sammenliknet med landet for øvrig. På grunn av fortsatt svak produksjonsutvikling i næringen, ventes bruttoproduktet i primærnæringene også å vokse svakere enn landsgjennomsnittet også i inneværende år og de neste to årene. En gunstig utvikling i næringsmiddelindustrien ga et positivt bidrag til veksten i industriproduksjonen i Finnmark i 1998. En forventet svakere utvikling i denne industrigrenen i inneværende år bidrar til noe sterkere nedgang i industriproduksjonen i fylket enn landsgjennomsnittet. Anslagene for neste år indikerer derimot en noe gunstigere utvikling i bruttoproduktet i industrien, og fallet i industriinvesteringene er klart mindre enn på landsbasis. Det var en klar produksjonsvekst i bygge- og anleggsvirksomheten i 1998, men utviklingen i Finnmark var ikke like sterk som i landet for øvrig. Det er imidlertid flere indikatorer som tyder på at oppgangen i denne sektoren gjennom de to siste årene er i ferd med å ebbe ut. Anslagene for inneværende år og 2000 indikerer en klar nedgang i bruttoproduktet. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1998, men med fortsatt nedgang i folketallet ble veksten i Finnmark ikke fullt så positiv som på landsbasis. Utviklingen i samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og i hotellvirksomhet trekker fortsatt i positiv retning. Anslagene for inneværende år og neste år indikerer imidlertid en svakere vekst i bruttoproduktet i privat tjenesteyting, og investeringene i sektoren ventes å avta. Utsiktene for 2001 er imidlertid noe gunstigere. På grunn av noe inntektsvekst for kommunene og økt prioritering av helse-sektoren holdt veksten i bruttoproduktet i offentlig forvaltning seg oppe i 1998. Veksten i bruttoproduktet for Finnmark forventes å bli litt svakere enn landsgjennomsnittet i inneværende år og til neste år.

Den sterke sysselsettingsveksten på landsbasis i 1998 gjorde seg bare delvis gjeldende for Finnmark, med en vekstprosent som lå en del under landsgjennomsnittet. Anslagene for inneværende år indikerer at sysselsettingsutviklingen i fylket blir svakere enn i året før, men likevel noe bedre enn i landet for øvrig. Avtakende konsumvekst og lave investeringer er noen av forklaringsfaktorene. På grunn av relativt større innslag av fiske og fangst i primærnæringene, ventes sysselsettingsutviklingen i denne sektoren å bli noe sterkere

enn i landet for øvrig. Både industrien og bygge- og anleggsvirksomheten ventes å dra sysselsettingen i negativ retning i 1999. Sysselsettingen i privat tjenesteyting kan fortsatt utvikle seg positivt, om enn en del svakere enn i de siste årene. Sysselsettingsveksten i offentlig forvaltning kan også holde seg oppe, omtrent på linje med veksttakten i 1998.

Endelige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk viste en betydelig nedgang i folketallet i Finnmark i 1998. Foreløpige tall for første halvdel av 1999 indikerer derimot små endringer i folketallet i inneværende år. Som i de andre nord-norske fylkene var det først og fremst en sterk netto utflytting til andre regioner i Norge som har bidratt til en sterk nedgang i folketallet de senere årene. Det er imidlertid tegn som tyder på en klar nedgang i den sterke innenlandske netto utflyttingen. Den økende netto innvandringen til Norge fra utlandet berører også Finnmark, slik at den samlede netto utflyttingen fra fylket nå er betydelig lavere enn i de siste årene. Tallet på personer i yrkesaktiv alder viste klar nedgang fra 1998 til 1999. Med en forventet moderat utvikling i sysselsettingen ventes arbeidsstyrken i inneværende år å øke omtrent som i fjor. Økningen i arbeidsstyrken kan imidlertid bli omtrent på linje med veksten i sysselsettingen, slik at arbeidsledigheten i fylket ventes å endre seg lite i 1999.

Det ventes en svak sysselsettingsvekst i fylket i årene 2000 og 2001. En anslått moderat vekst i privat konsum kan trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting. Som i de andre nord-norske fylkene kan fortsatt produksjonsnedgang og økt produktivitet bidra til nedgang i sysselsettingen i industrien og bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingsveksten å bli omtrent på linje med veksten i inneværende år, og noe lavere i år 2001. Sammen med en moderat vekst i privat tjenesteyting kan dette være tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Befolkningen totalt ventes å gå litt ned frem til år 2001. Det samme gjelder antall personer i yrkesaktiv alder. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen kan arbeidsledigheten gå svakt ned de neste to årene. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og produktivtetsveksten, er det en del usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for årene 2000 og 2001.

Svak utvikling i fiske i 1999

Svak utvikling i næringsmiddelindustrien i 1999

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten

Svak vekst i privat og offentlig tjenesteyting

Beskjeden sysselsettingsvekst i 1999

Svakere nedgang i folketallet

Avtagende vekst i arbeidsstyrken

Beskjeden vekst i sysselsettingen i 2000 og 2001

Uendret arbeidsledighet

SpareBank 1 Nord-Norge

Tett på næringslivet i hele Norge

SpareBank 1 er et forpliktende samarbeid mellom de selvstendige sparebankene SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Vest, SpareBank 1 SR-Bank og Samarbeidende Sparebanker AS, samt FöreningsSparbanken i Sverige.

(Samarbeidende Sparebanker AS, eies av 16 sentrale sparebanker lokalisert i sørøst-Norge: SpareBank 1 Eiker Drammen, SpareBank 1 Gudbrandsdal, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Hallingdal, SpareBank 1 Ringerike, SpareBank 1 Jevnaker Lunner, SpareBank 1 Vestfold, Gjerpen og Solum Sparebank, Halden Sparebank, LillestrømBanken, Modum Sparebank, Sandsvær Sparebank, Rygge-Vaaler Sparebank, Lom og Skjåk Sparebank, Nøtterø Sparebank, Sparebanken Grenland)